בדיל, גומי ודולר המצרים: ההשוואה לזינבה ולהונג קונג

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

שני מטבעות, שתי דרכים ליציבות

זינבה וסינגפור הגיעו ליציבות מוניטרית בדרכים שונות. שווייץ הנהיגה את הפרנק השווייצרי בחוק המטבעות הפדרלי של 1850 והצטרפה לאיגוד המוניטרי הלטיני ב־1865. מאוחר יותר העבירה את המונופול על הנפקת השטרות מ־36 בנקים לבנק מרכזי אחד, הבנק הלאומי השווייצרי, שפתח את דלפקיו ב־20 ביוני 1907 בזינבה ובערים נוספות.[1] יישובי המצרים (Straits Settlements) ביצעו את הרפורמה המוניטרית שלהם באותו עשור. הם השיגו יציבות בכך שקשרו את הדולר שלהם ללישׂ"ט והחזיקו את יתרותיהם בלונדון. שווייץ בנתה מטבע ריבוני בגיבוי בנק מרכזי, ואילו המושבה קיבלה מטבע ללא ריבונות מוניטרית.

שתי המערכות שיקפו עמדות פוליטיות שונות. שווייץ הייתה מדינה עצמאית שיכלה לבחור את משטרה המוניטרי ומאוחר יותר להגן על הפרנק כמטבע מקלט. יישובי המצרים היו תלויה של מעצמה אימפריאלית, שאת מטבעה שאלו. לאחר העצמאות שילבה סינגפור את שתי המורשות: היא שמרה על הגיבוי החיצוני המלא של מועצת המטבע ובמקביל בנתה ברשות המוניטרית מוסד בעל כלי המדיניות שחסרו למועצה הקולוניאלית. הפרנק השווייצרי והדולר הסינגפורי נחשבים כיום שניהם למטבעות יציבים של כלכלות קטנות ופתוחות, תוצאה שהושגה מנקודות מוצא הפוכות.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הונג קונג מציעה את ההקבלה הקרובה יותר. היא נטשה את הכסף ב־1935 וקשרה את הדולר שלה לליש"ט, ומאוחר יותר חזרה למועצת מטבע המבוססת על דולר ארה"ב. מאז 17 באוקטובר 1983 צמוד הדולר ההונג קונגי לדולר האמריקאי בשער 7.80, ומאז מאי 2005 בתוך רצועת המרה של 7.75 עד 7.85. השטרות עדיין מונפקים בידי שלושה בנקים מסחריים מכוח רישיון.[2] הונג קונג מפעילה אפוא כיום מועצת מטבע קלאסית, ואילו סינגפור מנהלת את שער החליפין שלה מול סל משוקלל לפי סחר. חלק K חוזר לתחרות בין שני המרכזים.

סחורות והגעתו המאוחרת של המסחר לז'נבה

הניגוד בתולדות הסחורות חד עוד יותר. בתי מסחר שווייצריים כמו Volkart, שנוסד בווינטרתור ב־1851, ו־André, שנוסד בניון ב־1877, סחרו בכותנה, בקפה ובתבואה הרבה לפני 1945. ובכל זאת הפכה ז'נבה למרכז של סחר הסחורות העולמי רק לאחר הגעתן של Cargill וחברת הבת שלה Tradax בשנות ה־50.[3] בתי המסחר של ז'נבה הגיעו לעיר בזכות הבנקים שלה, הנייטרליות שלה ומשטר המס שלה, ואילו הסחורות עצמן עברו דרכה לעיתים רחוקות.

עסקי הסחורות של סינגפור צמחו בכיוון ההפוך. הבדיל והגומי הגיעו ראשונים, באופן פיזי, דרך הנמל, בית ההיתוך והמחסנים (godowns), והבנקים, המבטחים והמתווכים באו בעקבות הסחורות. את פונקציות המסחר שז'נבה רכשה כמרכז משרדים רכשה סינגפור כנמל. ההבדל הזה מעצב את שני המרכזים עד היום. ז'נבה נותרה מרכז של החלטות מסחר, מימון וחוזים על סחורות שאינן נוגעות לעולם באדמת שווייץ. סינגפור משלבת את התפקיד הזה עם נוכחות פיזית בזיקוק, באחסון, בתדלוק אוניות (bunkering) ובספנות, שאותם בוחן חלק G.

במספרים

גילוי בדיל בלארוט (Larut): 1848, עם עשרים כורים סינים שהובאו מפנאנג. אמנת פנגקור: 20 בינואר 1874. המדינות המלאיות הפדרטיביות: אמנה משנת 1895, בתוקף מ־1 ביולי 1896. יצוא הבדיל המלאי בסוף המאה ה־19: כ־52,000 טון מטרי, מעט יותר ממחצית התפוקה העולמית. החלק האירופי בתפוקת הבדיל המלאית ב־1929: 61 אחוזים. Straits Trading Company: התאגדה ב־8 בנובמבר 1887 בהון של 150,000 דולר, בית ההיתוך בפולאו בראני משנת 1890. זרעי הגומי של Wickham: כ־70,000, בקיו (Kew) ב־15 ביוני 1876. שתילי הגומי הראשונים בסינגפור: 1877. שיטת החריצה בתבנית אדרה (herringbone) של Ridley: 1895. שטח הגומי במלאיה: 20,000 אקר ב־1903, 2,260,000 אקר ב־1922. חלקה של מלאיה בתפוקת הגומי העולמית: 50 אחוזים ב־1921 (Drabble) או 57.6 אחוזים ב־1920 (Wong Lin Ken). מכירת הגומי הפומבית הראשונה בסינגפור: 12 בספטמבר 1911. תוכנית Stevenson: 1922–1928.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ירידת הכנסות היצוא של מלאיה 1929–1932: 73 אחוזים. מועצת נציבי המטבע (Board of Commissioners of Currency): הוקמה ב־1897, שטרות משנת 1899. ערך דולר המצרים בליש"ט משנת 1906: שני שילינג וארבעה פני. הדולר המלאי: 1939. השעיית פעולות השוק של מועצת הבדיל הבינלאומית: 24 באוקטובר 1985.[4]

הערות

1. Ressos, *Genève, place financière internationale*, partie D, chapitre « Radicalisme monétaire : du franc suisse à la Banque nationale », section « La question des chemins de fer et banques par actions (1846-1914) ». יחד עם הערות השוליים שבו: loi fédérale sur la monnaie du 7 mai 1850; Union monétaire latine, convention du 23 décembre 1865; ouverture des guichets de la BNS le 20 juin 1907 à Bâle, Berne, Genève, Saint-Gall et Zurich; droit d'émission transféré des 36 banques qui le détenaient à la seule BNS. ↩

2. Wikipedia, "Hong Kong dollar" (נצפה בנובמבר 2026): הונג קונג "abandoned silver and introduced a crawling peg to sterling" ב־1935; הצמדה קבועה של £1 = HK$16 משנת 1939; "On 17 October 1983, the Hong Kong dollar was officially pegged to the U.S. dollar at a rate of HK$7.80 = US$1", המתוארת כהסדר של מועצת מטבע; רצועת מסחר של HK$7.75–7.85 : US$1 מאז מאי 2005; HSBC, Bank of China ו־Standard Chartered מנפיקים שטרות מכוח רישיון. ↩

3. Ressos, *Genève, place financière internationale*, partie G, chapitre « Du comptoir au terminal : histoire du négoce à Genève ». יחד עם הערות השוליים שבו: Volkart נוסדה ב־1851 עם משרדים בווינטרתור ובבומבי; André & Cie נוסדה בניון ב־1877; Cargill ו־Alcoa מגיעות בסביבות 1950, וחברת הבת של Cargill, Tradax, הופכת למרכז הסחר הבינלאומי שלה מז'נבה. ↩

4. John H. Drabble, "The Economic History of Malaysia", EH.Net Encyclopedia, 31 ביולי 2004; Wong Lin Ken, "Singapore: Its Growth as an Entrepot Port, 1819–1941", *Journal of Southeast Asian Studies*, כרך 9, גיליון 1, 1978, הערת שוליים 28: "By 1920, Malaya was already producing 57.6% of the world output of rubber", יותר מכפליים מ־25.4 האחוזים המוערכים של אינדונזיה; Wikipedia, "Straits dollar" ו־"Rubber Trade Association of Penang" (נצפה בנובמבר 2026). ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com